

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.socialministeriet.dk

Sagsnr.
2018 - 2234

Doknr.
565640

Dato
13-04-2018

Bemærkninger til Danmark Statistiks analyse om underretninger

Danmarks Statistik har i en netop offentliggjort analyse set nærmere på sammenhængen mellem underretninger om børn og sociale foranstaltninger efter serviceloven. Information har på den baggrund bragt en artikel d. 12. april 2018 under overskriften "Godt 2.500 børn med underretninger om overgreb fik ingen hjælp fra kommunen".

Danmarks Statistik konkluderer, at kommunerne modtog "gentagne og grove underretninger" om 5.900 børn i 2015, hvoraf lidt under halvdelen ikke var omfattet af en social foranstaltning i 2015 eller 2016.

Det er korrekt, at der i 2015 blev underrettet om ca. 5.900 børn og unge, som ikke havde en registreret social foranstaltning i 2015 eller 2016, og hvor underretningen omhandlede:

- a) Overgreb mod barn/ung fx seksuelt eller voldeligt
- b) Misbrug hos forældre
- c) Kriminalitet hos forældre

Børne- og Socialministeriet har en række bemærkninger til konklusionerne i Danmarks Statistiks analyse og artiklen bragt i Information:

- 1) Danmarks Statistik har ikke dækkende tal for alle relevante kommunale indsatser efter serviceloven.

Kommunerne har ikke pligt til at indberette sociale indsatser efter servicelovens § 11, hvilket bl.a. kan omfatte fx rådgivning til børn, der er vokset op med forældre med misbrug, familierådgivning eller psykologbehandling. Det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at indsatser efter § 11 anvendes hyppigt i kommunerne. Når Danmarks Statistik skriver, at "Næsten hvert andet barn med gentagne og grove underretninger i 2015 ikke fik en støtteforanstaltning", skal man derfor være opmærksom på, at der kan være givet andre former for støtte og sociale indsatser efter serviceloven, der ikke indrapporteres til Danmarks Statistik.

- 2) Danmarks Statistik ser i deres analyse alene på kommunale indsatser efter serviceloven. Kommunerne kan imidlertid hjælpe børn og unge på andre måder end via serviceloven. Information har derfor ikke belæg for at sige, at "Godt 2.500 børn med underretninger om overgreb fik ingen hjælp fra kommunen".

Kommunerne kan eksempelvis iværksætte støtte til det pågældende barn med hjemmel i dagtilbudsloven eller folkeskoleloven. Disse indsatser er ikke medregnet i tallene fra Danmarks Statistik. Det kan fx være en ekstra støttepædagog til børn i dagtilbud. En henvendelse fra kommunen til barnets skole kan også få skoleledelsen til at indgå i en dialog med barnets forældre med henblik på at få løst evt. udfor-

dringer i barnets skolegang, herunder sætte fokus på barnets trivsel og udvikling. Mindre indsatser fra kommunen af denne karakter er heller ikke medregnet i Danmarks Statistiks analyse.

- 3) Børne- og Socialministeriet deler ikke opfattelsen af, at alle de analyserede underretninger i analysen kan kategoriseres som grove. Kategorien "Overgreb mod barn/ung fx seksuelt eller voldeligt" dækker således over både meget alvorlige tilfælde og tilfælde, hvor der ikke er behov for at sætte ind med en social indsats. Alle tegn på overgreb hos børn, herunder rifter og blå mærker, vil blive registreret i samme kategori som seksuelle overgreb. Det kan eksempelvis være en skolelærer, der underretter kommunen om, at en elev har et blå mærke på kroppen. Kommunen undersøger sagen nærmere og finder ud af, at det blå mærke er opstået ved leg eller boldspil. Det er ikke muligt at sige noget om, hvor mange af underretningerne, der dækker over alvorlige eller grove tilfælde.

Dertil kommer, at Danmarks Statistiks opgørelse over grove hændelser også omfatter børn, hvis forældre har begået kriminalitet, uanset grovheden af kriminaliteten. Det er ikke alle kriminalitetsformer, som nødvendigvis medfører, at barnet har behov for sociale indsatser.

- 4) Danmarks Statistik inkluderer børn og unge i analysen, som enten er fraflyttet Danmark, eller som selv kan have fravalgt en social foranstaltning.

Danmarks Statistik tager ikke højde for, hvor mange af de 5.900 børn og unge, der rent faktisk opholder sig i landet i 2015 og 2016. Flere end 100 af de disse børn og unge har ikke en registreret bopæl i Danmark pr. 1. januar 2016. Der kan således være gode grunde til, at de ikke modtager en social indsats.

Danmarks Statistik tager heller ikke højde for, at de 5.900 børn også omfatter personer, som er fyldt 18 år på underretningstidspunktet, og som derfor som myndige personer selv har mulighed for at frasige sig hjælp fra kommunen.

Derudover tager Danmarks Statistik ikke højde for, hvor stor en andel af underretningerne, der omfatter 17-årige, der når at fylde 18 år, før kommunen har undersøgt sagen til bunds. Disse personer har ligeledes muligheden for at frasige sig hjælp fra kommunen.

- 5) I analysen tages der ikke højde for, at underretninger kan vise sig at være grundløse. Det er eksempelvis velkendt, at der sker åbenbart grundløse underretninger, fx i chikanesager eller konfliktfyldte skilsmisssager. Landsdækkende statistik om underretninger kan ikke bruges som grundlag for at belyse, hvorvidt en kommune i en konkret sag har gjort det fornødne i forhold til barnets behov.

Boks 1 på s. 3 redegør for lovgivningen på underretningsområdet.

Boks 1

Lovgivning om underretninger om børn og unge

En underretning er en henvendelse til en relevant myndighed, der indeholder en bekymring for et barns eller en ungs trivsel og udvikling. Der er ikke formkrav til, hvordan en underretning skal finde sted, og der kan således underrettes både skriftligt og mundtligt.

Der er forskellige kriterier for, hvornår der skal underrettes alt efter, om man er fagperson eller en almindelig borger. Den generelle underretningspligt efter servicelovens § 154 indebærer, at enhver, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling, eller som lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

For fagpersoner gælder en skærpet underretningspligt efter servicelovens § 153, hvorved personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, har pligt til at underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage:

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold
- 3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten
- 4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Kommunen skal senest 24 timer efter modtagelsen af en underretning vurdere, om barnets eller den unges sundhed eller udvikling er i fare, og om der derfor er behov for straks at iværksætte foranstaltninger over for barnet eller den unge.

Kommunen skal endvidere sikre, at der iværksættes en rettidig og systematisk vurdering af alle indkomne underretninger med henblik på at afklare, om barnet eller den unge har behov for særlig støtte. Støtten kan fx omfatte pædagogisk støtte, familiebehandling, psykologhjælp eller anbringelse uden for hjemmet i en plejefamilie eller på en institution.